

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА НАПН УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК ХЯМЕ
(ФІНЛЯНДСЬКА РЕСПУБЛІКА)
СІЛЕЗЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У КАТОВИЦЯХ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
УНІВЕРСИТЕТ НОРД (КОРОЛІВСТВО НОРВЕГІЯ)
МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ ІНКЛЮЗІЇ

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ ДОПОВІДЕЙ

Міжнародної науково-практичної конференції
**СУЧАСНИЙ ДИЗАЙН ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ:
УСПІШНІ УКРАЇНСЬКІ ТА ЗАРУБІЖНІ ПРАКТИКИ**

11 листопада 2025 року, м. Київ

УДК 376.1 + 371.3 + 37.018.1

Збірник тез наукових доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасний дизайн інклюзивного навчання: успішні українські та зарубіжні практики» 11 листопада 2025 року. Київ: Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, 2025. 288 с.

Друкується за рішенням Вченої ради Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
Протокол № 12 від 19.11.2025 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Олена МАРТИНЧУК, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор педагогічних наук, професор.

Тетяна СКРИПНИК, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор психологічних наук, професор.

Ірина МУЗИЧЕНКО, заступник декана з наукової роботи та міжнародної діяльності Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доцент кафедри практичної психології, кандидат психологічних наук.

Галина ВАСИЛЬЄВА, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук.

Ганна СУПРУН, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, кандидат психологічних наук.

Тетяна ХОМИК, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук.

У збірнику тез наукових доповідей представлено результати досліджень, аналітичні матеріали й практичні напрацювання учасників конференції щодо розвитку інклюзивної освіти в Україні з урахуванням міжнародного досвіду. Матеріали висвітлюють формування інклюзивного освітнього середовища, систему підтримки дітей з особливими освітніми потребами, організацію соціально-психологічного супроводу та сучасні підходи до проектування інклюзивного простору. Представлені напрацювання сприяють обміну досвідом, поширенню ефективних практик та професійному зростанню фахівців у сфері інклюзивної освіти.

© Факультет психології, соціальної
роботи та спеціальної освіти

А. О. Коробова, Н. М. Бабич

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «НЕЙРОЛОГОПЕДИЧНИЙ СУПРОВІД» У СВІТЛІ
СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ 37

О. В. Колишкін

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ
ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ 40

А. В. Король

ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ МІЖ ЧАСОМ ВІЯВЛЕННЯ МОВЛЕННЄВИХ
ПОРУШЕНЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЮ КОРЕКЦІЙНОГО ВПЛИВУ В ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ 42

І. А. Кошарний

СТВОРЕННЯ ВИСОКОПРОДУКТИВНОГО НАВЧАЛЬНО-ІНКЛЮЗИВНОГО
СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ З ГЛИБОКИМИ
ПОРУШЕННЯМ ЗОРУ 44

А. Курєнкова

ЦИФРОВІ РІШЕННЯ ДЛЯ АДАПТАЦІЇ КОНТЕНТУ В ІНКЛЮЗИВНІЙ
ОСВІТІ 46

Т. А. Лигоміна

ПАРТНЕРСЬКА МОДЕЛЬ ВЗАЄМОДІЇ ІРЦ ТА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ЯК
ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ
(НА ПРИКЛАДІ ІРЦ №13 ДНІПРОВСЬКОГО РАЙОНУ М. КИЄВА ТА
ЛІЦЕЮ №141 «ОРТ» М. КИЄВА) 48

Г. О. Лопатіна

МОДЕЛЬ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗАКЛАДАХ
ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ 50

О. В. Мартинчук

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ
ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ 52

В. М. Мельник

ПРОБЛЕМИ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО
ВІКУ З АУТИЗМОМ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ 54

Л. М. Ніколенко

МОЖЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ЗВО
ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ 55

І. С. Нохріна, О. В. Швед

ПОЛЬСЬКА МОДЕЛЬ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ІЗ
ІНВАЛІДНІСТЮ 58

Н. Г. Пахомова, Р. О. Павлюк

ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ-РЕАБІЛІТОЛОГІВ НА СУЧАСНОМУ
ЕТАПІ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В УКРАЇНІ 60

Адміністративна робота включає різні підходи для організації комфортного освітнього середовища в мистецькій школі для учнів з ООП та є дуже важливою, включає в себе багато аспектів та компонентів, і є запорукою розвитку молодого українського покоління.

Список використаних джерел:

1. Петраков Я., Кулініч М., Чмир О., Копил О., Остапенко П., Остапенко Д. Посібник Центр культурних послуг у територіальній громаді. Проєкт «Центри культурних послуг як інструмент згуртованості громади», МКІП України, Київ: 2022 . 296 с.
2. Грушина А. І. Особливості організації системи менеджменту сфери культури та мистецтв. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*, серія: Менеджмент соціокультурної діяльності. 2018. №1. С. 53-63.
3. Панасюк В. Використання досвіду управління якості освіти : підручник для директора. 2007. №8. С. 42-51.
4. Успенська Л. Г. Управлінський проєкт «Імідж навчального закладу». 2016. № 1/3. С. 12–17.
5. Колос Т. Перспективи розвитку культурно-мистецької освіти в контексті реформування освітнього законодавства. *Аспекти історичного музикознавства*. 2016. № 8. С. 11-16.
5. Колупаєва А. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання : наук.-метод. посіб. К. : Науковий Світ, 2010. 196 с.
6. Шевців З. Основи інклюзивної педагогіки : підручник. Київ : ЦУЛ, 2017. 248 с.
7. Перхун Л. Впровадження інклюзивної освіти в українському освітньому просторі. Київ, 2018. 120с.

А. О. Коробова, м. Харків
korobova.nastya92@gmail.com

Н. М. Бабич, м. Київ
n.babych@kubg.edu.ua

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «НЕЙРОЛОГОПЕДИЧНИЙ СУПРОВІД» У СВІТЛІ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ

Впродовж останніх років проблема вивчення порушень мовлення набула міждисциплінарного характеру, що привернуло увагу лікарів, логопедів, терапевтів мови і мовлення, психологів. Зростаюча кількість дітей із тяжкими порушеннями мовлення різного генезу зумовлює необхідність впровадження сучасних нейрофізіотерапевтичних і нейропсихологічних методів в логопедичну діяльність.

Наукове підґрунтя для цього надають дослідження, що вказують на первинність органічних причин у структурі мовленнєвих розладів. Зокрема, Н. Лопатинська зазначає, що органічність генезу мовленнєвих дисфункцій проявляється у диспраксіях із м'язовою та іннерваційною недостатністю, мовленнєвих дистаксіях і дисгнозіях [3]. Це зумовлює актуальність нейропідходу, який враховує не лише зовнішні прояви порушень, а й нейробіологічні механізми мовленнєвого дизонтогенезу.

Такий комплексний підхід, що поєднує знання про мозкові механізми з педагогічними практиками, лежить в основі нейропедагогіки. За визначенням О. Вознюк, вона базується на засадах педагогіки, психології, неврології, кібернетики, реалізуючи особистісно-орієнтований підхід в освіті. Її мета – творчо вирішувати педагогічні завдання з урахуванням мозкової організації психічних функцій дитини [1].

Українські науковці (С. Миронова, Н. Пахомова, В. Синьов, Є. Синьова, Д. Супрун, С. Федоренко, М. Шеремет та ін.) наголошують на потребі інтеграції знань із нейропсихології, нейропсихолінгвістики, нейрофізіології тощо [3]. Такий синтез формує основу нейрологопедичної допомоги – напряду, що акцентує увагу на нейробіологічних та нейрофізіологічних механізмах мовлення та індивідуальній підтримці дітей.

За визначенням Н. Лопатинської, нейрологопедична діяльність – це активна взаємодія учасників допомоги задля покращення мовленнєвого та комунікативного розвитку шляхом впливу на структури головного мозку [4]. Водночас В. Тарасун підкреслює, що порушення мовлення мають комплексний характер і потребують міждисциплінарного підходу з урахуванням нейробіологічних, психологічних і соціальних аспектів [8]. У цьому контексті значну роль відіграє нейропсихолінгвістика – галузь, що поєднує принципи нейропсихології та лінгвістики для аналізу процесів мовлення, що забезпечується роботою кори великих півкуль, сенсорних і моторних зон, зон Брока та Верніке, які утворюють єдиний мовленнєвий механізм [5].

Саме на розумінні цих нейробіологічних засад і ґрунтується нейрологопедія – спеціалізована галузь логопедії, що займається діагностикою, терапією й профілактикою порушень мовлення, спричинених ураженням ЦНС [6]. Вона розглядає мовленнєві труднощі як комплексне явище, яке може бути зумовлене як органічними, так і функціональними чинниками. Ключовим механізмом, на який спирається така терапія, є нейропластичність – здатність мозку до реорганізації нейронних зв'язків. Порушення цих процесів може зумовити труднощі у формуванні мовлення, особливо в дитячому віці [7]. Через складність цього механізму, вплив на нього вимагає комплексного підходу. Саме тому, згідно з Е. Данілавічюте, нейрологопедичний супровід ґрунтується на нейро-психо-лінгво-синергетичному підґрунті, що передбачає єдність зусиль фахівців різних галузей [2].

На практиці цей підхід реалізується через послідовні етапи: результати нейрологопедичної діагностики визначають зміст мовленнєвої терапії, спрямованої не лише на усунення мовленнєвого дефіциту, а й на гармонізацію розвитку дитини через активацію нейропластичних механізмів.

До арсеналу нейростимуляційних технологій відносять нейрофізіотерапевтичні програми, нейроакустичні методи, а також біоенергопластику й артикуляційну гімнастику, які стимулюють кінестетичну аферентацію [3]. Ці методи імплементуються в нейрологопедичні програми, що активують нейронні мережі, компенсують нестабільність роботи ЦНС та підвищують когнітивну активність. Серед ключових інструментів також виокремлюють рухову активність, дихальні вправи, кінезіотерапію, музикотерапію, імаготерапію тощо [2; 4].

Таким чином, нейрологопедичний супровід є результатом еволюції логопедичної допомоги, що спирається на синтез знань із нейронаук, лінгвістики та медицини. Це системна, інтегративна модель, що поєднує наукову обґрунтованість і технологічну сучасність з метою гармонізації розвитку дитини з мовленнєвими труднощами.

Список використаних джерел:

1. Вознюк О. В. Нейропедагогіка як сучасний напрям освітньої науки. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Андрогогічний вісник*, 2019. № 10. С. 19-27.
2. Данілавичюте Е. Сучасне нейро-психо-лінгво-синергетичне підґрунтя організації логопедичного супроводу осіб з особливими мовленнєвими потребами (вітчизняна концепція нейрологопедії). *Особлива дитина: навчання і виховання*, 2024. №116(4). С. 8-29. <https://doi.org/10.33189/ectu.v116i4.1933>.
3. Лопатинська Н.А. Сутність поняття «нейрологопедичний супровід» у світлі сучасних наукових підходів. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science*, 2023, № 5(41). С. 23–29.
4. Лопатинська Н. А. Нейрологопедична діяльність у контексті міждисциплінарного підходу. *Актуальні питання корекційної освіти*, 2022, № 20(2). С. 134–142.
5. Лук'яненко А. Нейропсихолінгвістичні механізми порушень мовлення органічного генезу у дітей. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2021, № 9. С. 9–20.
6. Cieszyńska-Rożek Jagoda. Metoda Krakowska wobec zaburzeń rozwoju dzieci. Z perspektywy fenomenologii neurobiologii i językoznawstwa. Centrum Metody Krakowskiej, 2016. 484 s.
7. Orłowska-Popek Z. Neurobiologiczna stymulacja funkcji słuchowych, [w:] Nowa Logopedi at. 2: Biologiczne uwarunkowania rozwoju i zaburzeń mowy, red. M. Michalik, A. Siudak, Kraków, 2011. S. 191–198.

8. Tarasun V. Neuropsycholinguistic Foundations Diagnostics of Features of Development of Preconditions Teaching Writing to Children with Autism. *PSYCHOLINGUISTICS*, 2022. №32(1). P. 163-188. <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2022-32-1-163-188>

О. В. Колишкін, м. Суми
kolyshkin_av@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Інклюзивна освіта сьогодні виступає ключовим напрямом розвитку сучасної освітньої політики, спрямованим на забезпечення рівного доступу до якісної освіти всіх дітей, незалежно від індивідуальних психофізичних особливостей. Особливої актуальності набуває питання організації фізичного виховання в умовах інклюзивного простору, адже рухова активність є базовим компонентом гармонійного розвитку дитини, що впливає не лише на фізичний стан, але й на емоційно-вольову, соціальну та когнітивну сфери.

Питання розвитку рухової компетентності осіб з психофізичними порушеннями є предметом досліджень вітчизняних і зарубіжних учених (С. Венєвцев, О. Глоба, А. Дмитрієв, О. Колишкін, І. Ляхова та ін.) [1; 2]. Однак питання організації процесу фізичного виховання в інклюзивному освітньому просторі залишаються недостатньо розробленими, що актуалізує необхідність подальших теоретико-практичних досліджень.

Організація фізичного виховання в інклюзивному середовищі вимагає від учителя фізичної культури володіння спеціальними знаннями про особливості розвитку дітей з порушеннями слуху, зору, опорно-рухового апарату, інтелектуального розвитку, затримкою психічного розвитку тощо. Ефективність педагогічного процесу визначається рівнем адаптації змісту, форм і методів навчання до можливостей кожної дитини [3].

Основними принципами організації фізичного виховання в інклюзивному освітньому просторі є [2]:

- індивідуалізація освітнього процесу з урахуванням особистісних можливостей кожного учня;
- варіативність та гнучкість змісту фізичних вправ, їх дозування й інтенсивності;
- співпраця між педагогами, асистентом учителя, батьками;
- створення безпечного та емоційно комфортного середовища, що сприяє залученню всіх дітей до рухової діяльності;
- інтеграція адаптивного фізичного виховання у загальний освітній процес як засобу розвитку рухової компетентності та соціальної активності.